

Om het Goddelijk Woord

Commissie Schriftgezag

Sinds een jaar kennen de Gereformeerde Gemeenten een Commissie Schriftgezag. Na allerlei voorbereidend werk is nu de tijd gekomen dat de commissie in bredere kring met het werk naar buiten treedt. In dit artikel informeren wij u daar graag over.

Het gezag van de Bijbel staat onder druk. Dat blijkt bij actuele thema's als de zesdaagse schepping en het denken over man-vrouw en de Bijbelse instelling van het huwelijk. Deze thema's spelen in de samenleving. Laten ze de kerk en het christelijk geloof verder ongemeoid, dan zou alleen van ons worden gevraagd dat we in zulke actuele thema's een verantwoord standpunt innemen. Hoe nodig en goed dit ook is, we vergissen ons ernstig als we het hierbij laten. De actuele thema's houden namelijk direct verband met hoe wij in het leven staan. En dat raakt ook de manier waarop wij omgaan met het gezag van de Bijbel.

Gezag van de Bijbel

In onze bezinning heeft van meet af aan centraal gestaan hoe het Schriftgezag moet functioneren in de gemeente, dus ook in het gewone leven van ons als gemeenteleden. Gezag van de Bijbel is een van de eigenschappen van de Bijbel. Daarin blijkt dat de Bijbel het Woord van God is. Het is zo nodig dat dit Goddelijk Woord kracht doet in ons leven. Dit is het wonderlijke werk van de Heilige Geest. Daardoor gaan mensen van harte de Heere zoeken en dienen. Hoe nodig is het voor ons en onze kinderen dat het Schriftgezag zó in ons leven mag functioneren.

▶ Gezag van de Bijbel is één van de eigenschappen van de Bijbel. Daarin blijkt dat de Bijbel het Woord van God is.

Om deze reden heeft de laatste Generale Synode uitgesproken 'dat het wenselijk is om een brede bezinning binnen onze gemeenten te stimuleren met betrekking tot Schriftgezag en de praktische consequenties daarvan op allerlei terreinen. Dit vraagt om inventariseren, volgen en bestuderen van de ontwikkelingen'. En: 'Dit zou concreet gestalte kunnen krijgen in het publiceren van artikelen, het bijwonen of organiseren van netwerkbijeenkomsten, het opstellen van lesbrieven en het verzorgen van toerustingsbijeenkomsten voor gemeenteleden, kerkenraden en schoolbesturen'.

Commissieleden

De synode benoemde een commissie die dit werk namens de synode

behartigt. Commissieleden zijn: ds. A. Schot (voorzitter), dr. E.G. Bosma (CGO-directeur, secretaris), ds. J.M.D. de Heer en ds. G.W.S. Mulder. Deze commissie kreeg van de synode mandaat om een studiesecretariaat in te richten. Na een half jaar van verkenning en voorbereiding konden afgelopen zomer daarvoor worden benoemd: drs. J. van Gurp (Gouda), J.N. Mouthaan MA (Veenendaal) en drs. J.A. Roukens (Delft). Deze broeders zijn theoloog, werkzaam in het onderwijs en ouderling in hun kerkelijke gemeente.

Het studiesecretariaat heeft het achterliggende halfjaar benut om zich grondig op het thema te oriënteren. Dat betreft inhoudelijke doordiening van het Schriftgezag. Daarbij is bijzondere aandacht gegeven aan de manieren waarop dat vandaag de dag onder druk staat. Belangrijk was ook de vraag hoe we dit alles op een aansprekende wijze dicht bij de praktijk van ons leven kunnen brengen. Inmiddels heeft de werkgroep de eerste resultaten gepresenteerd. De commissie heeft hiervan met dankbaarheid kennisgenomen.

Bezinnende artikelen

Graag willen we het werk van ons studiesecretariaat in uw voorbede en belangstelling aanbevelen. Hierna volgt in ons kerkelijk weekblad De Saambinder een eerste serie van drie bezinnende artikelen. Verder is een overzicht gemaakt van thema's waarop toerusting nodig is. Dit betreft de actuele vragen, maar met name ook de toerusting van jongeren en opvoeders. We willen vooral bestaande kanalen gebruiken om dit vorm te geven. Materialen die we ontwikkelen zullen in ieder geval ook terug te vinden zijn op www.cgo.nu/studiesecretariaat-schriftgezag. Graag zouden wij in uw gemeente/kerkenraad een avond willen verzorgen over het thema Schriftgezag. U kunt daarvoor contact opnemen via het mailadres jvangurp@cgo.nu. Vragen die rondom deze thematiek in uw gemeente leven, kunnen daar ook gesteld worden. ♦

▶ wordt vervolgd

- ▶ doornen en distels van wereldse beslommingen, maar dat Hij ervoor zorgt dat die het zaad niet kunnen verstikken.
- b. Wat hun afkomst betreft, zien we dikwijls dat edele en machtige personen niet door God geroepen worden, wel zij die onaanzienlijk zijn. Daarom zegt Paulus ook dat God het onedele en het verachte in de wereld kiest (zie 1 Kor. 1:28).
- c. Wat hun lichamelijke gesteldheid betreft, zijn zij vaak zwak en kwetsbaar en hebben zij veel pijn. Dat wordt ook aangegeven in de gelijkenis waarin we lezen dat de dienstknechten lammen, kreupelen, verminkten en blinden moeten dwingen om binnen te komen (zie Luk. 14:15-24). Door deze zwakken worden de sterken beschaamd.
- d. Ten slotte zijn zij wat hun be- gaafdheden betreft eenvoudige, onbekwame en simpele mensen. Zo typeert Paulus hen ook (zie 1 Kor. 1:27). En al is dit voor ons niet helemaal te begrijpen, het is wel de gewone weg die God gaat. U moet het ook niet zo opvatten alsof al hun armoede hierin zou bestaan, o nee!

We zullen nog meer noemen dat onder deze armoede valt.

Het zijn vooral de *armen van geest* die we op het oog hebben. Dat zijn armen die in het bewustzijn van hun gebrek tot God roepen (Matth. 5:3). Zij worden om verschillende redenen 'armen' genoemd. De eerste is wel omdat *God* hen *arm maakt*. Als de Heere in Zijn Woord door Zijn Geest arme en verloren zondaren opzoekt, vindt Hij hen in verschillende omstandigheden. Het kan zijn dat Hij hen vindt als hoogmoedige farizeeërs, die God danken dat zij niet zijn zoals de andere mensen. Hoewel zo iemand naakt, blind, jammerlijk, arm en ellendig is, voelt hij zich net als de gemeente van Laodicéa rijk en verrijkt, en heeft hij geens dings gebrek (zie Openb. 3:17).

▶ wordt vervolgd

De Heilige Schrift en het moderne leven

Studiesecretariaat Schriftgezag

Er is in onze samenleving van alles aan de hand. Er ligt een politieke aardverschuiving achter ons en er spelen allerlei maatschappelijke debatten over bijvoorbeeld klimaatverandering, gender en het koloniale verleden. Logisch, denkt u misschien. Mensen zonder God hebben geen kompas. Toch speelt de verwarring niet alleen bij hen. Ook in de kerk is er verwarring, onzekerheid en soms een bedenkelijke zwijgzaamheid.

Met dezelfde Bijbel komen kerkmensen tot heel andere conclusies. Een voorbeeld. Een dame die de opleiding tot predikant volgt, vertelt in een interview: 'Exegetisch kan ik niet dichttimmeren dat ik als vrouw mag voorgaan, maar ik voel wel een roeping' (Nederlands Dagblad, 29 juni 2023). Een ander voorbeeld: Een predikant vindt het prima als twee mannen met elkaar trouwen. Niet zozeer omdat de Bijbel zou zwijgen over homoseksualiteit, maar meer omdat de Bijbel op dit punt niet nagevolgd hoeft te worden. Met zijn woorden: 'Als jouw vrouw ongesteld is, moet ze dan ook buiten in een tent slapen, omdat ze onrein is? En als je steelt, moet dan je hand er afgehakt worden?' (Nederlands Dagblad, 1 oktober 2022). Het is wel duidelijk: moderne vraagstukken vragen nadrukkelijk óók in de kerk om aandacht. En dan gaat het niet alleen over seksualiteit, maar evengoed over wetenschap en de moderne cultuur. De moeilijkheid van deze moderne vragen is dat ze als nieuw gepresenteerd worden. Het lijkt alsof dit nu de laatste waarheid is en het verleden heeft afgedaan. Hoe moeten we hiermee omgaan? En waar komt het vandaag voor ons

op aan? In deze korte artikelenserie willen we hier bij stilstaan.

De Schrift in deze tijd

De vraagstukken van onze tijd hebben alles met de Heilige Schrift te maken. Wat zegt de Bijbel over homoseksualiteit? Gaan evolutietheorie en de Bijbel samen? Kunnen vrouwen ook in de kerkelijke ambten dienen? Mag je volgens de Bijbel in transitie gaan als je je niet thuis voelt in je lichaam? De antwoorden op deze vragen zijn in de brede gereformeerde gezindte al lang niet meer hetzelfde. Op grond van dezelfde Bijbel worden tegen- gestelde antwoorden gegeven. Dit is heel verwarrend. Kun je dan met de Bijbel alle kanten op? Een bijkomende moeilijkheid is dat ervaringsverhalen een grote rol spelen in de discussie. In verschillende kerken is bijvoorbeeld ruimte voor vrouwelijke predikanten. In christelijke media komen deze vrouwelijke predikanten geregeld op een sympathieke manier aan het woord. Ze vertellen dan dat ze geen radicale feministen willen zijn, maar orthodoxe theologen. Een orthodox tegengeluid zal voor zo iemand per definitie ook een persoonlijke aanval betekenen.

Dat maakt de discussie lastig. Het probleem zit echter dieper. De vrouwelijke voorganger in het interview twijfelt of de Schrift het ambt voor vrouwen goedkeurt, maar haar eigen roepingsgevoel geeft de doorslag. De oude regel 'bij twijfel niet uitvaren' krijgt hier een andere invulling. Ze heeft wel twijfels of de Bijbel de vrouw in het ambt goedkeurt, maar die twijfel heeft niet het laatste woord. De eigen ervaring is zo duidelijk dat bij deze twijfel toch 'uitgevaren' kan worden. Vanuit deze gedachte zal ieder mens dus ook andere keuzes maken, want we zijn allemaal anders.

Reactie nodig

Hierboven zijn enkele voorbeelden genoemd. Er zouden er nog veel meer te noemen zijn. Zoveel is inmiddels wel duidelijk dat de Bijbel een andere plaats krijgt in de discussie over moderne vragen. Er wordt nog wel gezegd dat de Bijbel gezaghebbend is, maar in de praktijk is ze niet meer het einde van de discussie. Het blijkt voor de uitleg van de Schrift uit te maken hoe je zelf in het onderwerp staat. Dit vraagt om een reactie, juist van degenen die ook in de praktijk willen vasthouden aan het gezag van Gods Woord.

Wanneer we ons bezinnen op het geven van een reactie, zijn twee zaken van belang. Ten eerste: de moderne cultuur heeft iets van een oerwoud. Het is moeilijk om door

te dringen in de moderniteit, zoals we de moderne cultuur noemen. Er zitten allerlei ingewikkelde kanten aan en er worden dikke boeken over geschreven.

Ten tweede is de moderniteit overal mee verweven. Deze manier van denken en leven heeft zich breed verspreid onder alle lagen van de bevolking en komt zelfs in het leven van alledag geregeld naar voren. Een reactie op moderniteit vraagt dus om een reactie op twee niveaus. Enerzijds is het belangrijk dat sommigen zich diepgaand bezinnen op inhoud, achtergronden en geschiedenis van de moderniteit. Anderzijds is het belangrijk dat deze bezinning vertaald wordt naar de dagelijkse praktijk van pastoraat, onderwijs en opvoeding.

Vertrekpunt

Het studietoelichting Schriftgezag heeft de opdracht om aan beide niveaus een bijdrage te leveren. Deze artikelenreeks is bedoeld als een eerste vertaalslag van de studieresultaten naar de praktijk van pastoraat, onderwijs en opvoeding. Daarbij zal vooral ingegaan worden op hoe we met de botsing tussen moderniteit en Schriftgezag om moeten gaan.

Wat moet het vertrekpunt zijn? In dit artikel zijn enkele voorbeelden besproken van mensen die moderne antwoorden geven op moderne vragen. Deze antwoorden zijn illustraties van wat breed leeft. Twee dingen komen daarin steeds weer terug.

Als eerste krijgt de mens zelf met zijn denken, willen en voelen veel ruimte. Dit zegt iets over hoe mensen zichzelf zien. We noemen dit het zelfverstaan. Als tweede krijgt de Bijbel maar beperkt ruimte. De Bijbel mag natuurlijk wel iets zeggen, maar de Bijbel mag niet bepalen hoe wij (willen) zijn. De Bijbel is het Woord van God, maar we mogen zelf bepalen hoe we ons identificeren. Dit zegt iets over hoe de Bijbel gezien wordt: de Bijbel als inspiratiebron of als gesprekspartner. We spreken dan van een modern Schriftverstaan.

Gewoon liefde

Laten we nog eens twee voorbeelden bekijken waaruit blijkt hoe groot de rol van dit moderne zelfverstaan is en wat de gevolgen zijn voor het Schriftverstaan.

Een lesbische vrouw wordt in een interview hoe ze zichzelf als lesbische geaccepteerd heeft. Ze zegt: 'Het mooie was dat voor mij heel veel op zijn plek viel. Ik ben oké zo en God houdt van mij, dacht ik meteen. Ik kan het niet eens verklaren. Een diep, veilig gevoel: als God goed is, dan is hoe ik mij goed voel, misschien ook wel gewoon liefde. En God is liefde, dus dit past' (Nederlands Dagblad, 20 juli 2023).

Een transgender verklaart in een interview in transitie te zijn gegaan omdat het mocht van God. Elders schrijft deze transgender dat God weet dat ze een mannelijke voornaam heeft: 'Ik troost me met de gedachte dat God me wel bij mijn naam noemt. Hij houdt van mij. Hij kent mij door en door'.

In beide voorbeelden komt het zelfverstaan sterk naar voren: ik ben zoals ik voel dat ik ben. Tegelijk staat dit zelfverstaan los van het Schriftverstaan. Over wie ik zelf ben, zegt de Bijbel zogenoemd niets, daarover kan alleen mijn eigen ervaring mij iets leren. Moderne mensen vormen eerst een beeld van wie ze zelf (willen) zijn, vervolgens kijken ze wat ze al dan niet nog aan de Bijbel hebben. Wanneer we deze analyse meenemen naar de gereformeerde belijdenis, blijkt deze verrassend actueel te zijn. In de volgende aflevering willen we daar verder bij stilstaan. ♦

▶ wordt vervolgd

▶ Ook in de kerk is er verwarring, onzekerheid en soms een bedenkelijke zwijgzaamheid.

Schriftverstaan en zelfverstaan

Studiesecretariaat Schriftgezag

De vorige keer is gebleken dat bij moderne antwoorden op moderne vragen het zelfverstaan van mensen een grote rol speelt. Moderne mensen denken over zichzelf los van wat de Bijbel zegt over ons. Als je wilt weten wie je bent, volg je je eigen gevoel en ervaring, daarna neem je uit de Schrift over wat daarbij aansluit.

De moderne mens verstaat zichzelf dus in de eerste plaats vanuit zichzelf. Dat heeft gevolgen voor het Schriftverstaan. De moderne mens wil dat zijn zelfverstaan in de uitleg van de Schrift bevestigd wordt. Niet de Bijbel, maar het moderne zelfverstaan heeft dus het hoogste gezag. Wanneer we deze beide begrippen (zelfverstaan en Schriftverstaan) in contact brengen met de gereformeerde belijdenis, ontstaat er een belangrijk gezichtspunt dat nuttig is voor pastoraat, onderwijs en opvoeding.

Nederlandse Geloofsbelijdenis

Voor deze verbinding met de gereformeerde belijdenis moeten we naar de artikelen over de Schrift in de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de artikelen 3 tot en met 7. Deze artikelen in de Nederlandse Geloofsbelijdenis (NGB) zijn heel zorgvuldig opgebouwd. In artikel 3 wordt beleden dat God eerst Zijn Woord heeft gesproken en later opdracht gaf dit op te schrijven. Artikel 4 belijdt dat tegen deze Heilige Schrift niets te zeggen valt. Vervolgens geeft artikel 5 aan hoe je nu kunt weten dat deze Heilige Schrift

Gods Woord is: allereerst door het getuigenis van de Heilige Geest. De beperkte waarde van de apocriefe boeken wordt beleden in artikel 6. Al deze vier artikelen gaan uiteindelijk over het gezag of de autoriteit van de Schrift.

Artikel 7 vormt het hoogtepunt van de artikelen over de Schrift. Het onderwerp in dit artikel is niet meer zozeer het gezag of de autoriteit van de Schrift, maar de genoegzaamheid. Met genoegzaamheid wordt dan bedoeld dat de Schrift genoeg is om te weten hoe je met God verzoend kunt worden en hoe je je leven behoort in te richten. De Schrift is voldoende én afdoende voor geloof en leven. Anders gezegd: de Schrift is bron en norm voor geloof en leven. Voor het dienen van God is een fundament in de Schrift nodig. We mogen niet onze eigen inzichten volgen, maar we moeten eerst luisteren naar Gods stem. Pas daarna kunnen we Hem dienen.

Leugenaars

Opmerkelijk genoeg staat in dit artikel over Schriftverstaan ook een belangrijke zin over zelfverstaan: 'Alle mensen zijn uit zichzelf leugenaars en ijdelder dan de ijdelheid zelf'. Het verband van deze zin is dat niets gelijkgesteld mag worden met de Heilige Schrift, laat staan dat iets boven de Schrift gesteld mag worden. Denk aan

► Moderne mensen denken over zichzelf los van wat de Bijbel over ons zegt.

boeken van oude theologen, belangrijke kerkvergaderingen, de mening van de meerderheid, enzovoorts.

Als het om het dienen van God gaat, zijn mensen niet te vertrouwen. Ze zijn van nature leugenachtig en ijdelder dan de ijdelheid zelf. Daarom is het Woord van God noodzakelijk. Zonder dat Woord verdwalen zondaren en zullen ze nooit de weg vinden naar het Vaderhuis. In de gereformeerde dogmatiek wordt daarom in de behandeling van de eigenschappen van de Schrift de noodzakelijkheid altijd voorop geplaatst. Leugenachtige zondaren kunnen de Schrift niet missen. Ze hebben de Schrift nodig om als een blinde geleid te worden op de weg die ze niet geweten hebben (Jes. 42:16).

Mensen zijn niet te vertrouwen. Ook de gewoonte, de meerderheid, de oudheid en de besluiten van vergaderingen zijn niet te vertrouwen. Ze zijn immers allemaal gebaseerd op mensen die leugenachtig zijn. Als we de lijn naar vandaag doortrekken, dan zijn de cultuur en de traditie ook niet te vertrouwen. Alleen het Woord van God is een veilige Gids.

Lijn naar vandaag

Artikel 7 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis geeft dus aan dat de Schrift volledig te vertrouwen is, maar dat mensen, culturen en tradities niet te vertrouwen zijn. Het spreekt van hoogachting voor de Schrift en onderworpenheid van de mens aan de Schrift.

Wat gebeurt er als we vanuit deze lijn gaan kijken naar de moderne vragen van vandaag? Moderne seculiere mensen zullen de Schrift afwijzen omdat ze juist wel vertrouwen in zichzelf hebben. Ze voelen zich niet leugenachtig. Ze hebben de Schrift niet nodig, vinden die eerder hinderlijk en beknellend. Men kan zelf wel bepalen wat goed is. Moderne

christenen verschillen hier niet zo veel van. Ze zullen proberen hun Schriftverstaan te combineren met hun moderne zelfverstaan. Wie ze willen zijn, kunnen ze zelf wel bepalen. Hoe ze zich identificeren en wat hun seksuele oriëntatie is, is wat hen betreft een kwestie van eigen ontdekking. Zodra duidelijk is hoe ze zichzelf verstaan, proberen ze de Schrift te gebruiken om hun zelfverstaan te bevestigen en te ondersteunen. Dat mens, cultuur en traditie van nature leugenachtig zijn, speelt hier praktisch geen rol. Klassieke christenen zullen hun zelfverstaan voortdurend iken aan de Schrift, in de overtuiging dat hun eigen gevoelens, verlangens, wensen en oriëntatie uitleg en correctie van de Schrift nodig hebben. Deze Bijbelse houding kan niet zonder een innerlijke overtuiging, gewerkt door de Geest van wedergeboorte en geloof.

De Schrift is voldoende én afdoende voor geloof en leven.

Handvatten voor gesprek

Met het bovenstaande inzicht vanuit artikel 7 van de NGB wordt een mogelijkheid geboden om met andersdenkenden in gesprek te gaan over de moderne vragen. Misschien bent u wel verward over de vele moderne ideeën die rondgaan en voelt u zich op achterstand staan. Dat is niet nodig. U hoeft niet alles over de moderne vragen rond seksualiteit en identiteit te weten. Dat kan meestal ook niet, omdat de vragen zo ingewikkeld zijn. Wat u echter wel moet weten, is welke vragen u in discussies

of gesprekken kunt stellen. U kunt vragen stellen over het zelfverstaan en Schriftverstaan. Het gaat dan om vragen als: Hoe weet je wie je bent? Wie kent jou het beste? Waarom is de Schrift noodzakelijk voor je? Heeft de Bijbel gelijk als ze jou leugenachtig noemt? Wat betekent dat?

De verleiding is groot om in discussies rond seksualiteit, wetenschap en cultuur een beroep te doen op gezond verstand. Bijvoorbeeld door rond een onderwerp als transgenderrisme te zeggen dat het gewoon heel duidelijk is, wetenschappelijk gezien, wat een man en wat een vrouw is. Hoewel daarin wel enige waarde ligt, is dat geen benadering die aan te bevelen is voor pastoraat en opvoeding. Het gevaar is groot dat je elkaar niet verstaat en bereikt. Veel moderne mensen hebben een zelfverstaan waarin zelfs de wetenschap weinig te zeggen heeft. De standpunten verharderen bij zo'n benadering gemakkelijk. Daarnaast botst het ook met onze theologie. Er zijn volgens het gereformeerde belijden wel enige goede overblijfselen in de mens, maar daar moeten we niet te veel van verwachten (NGB, art. 14).

Door de moderne discussies te benaderen vanuit zelfverstaan en Schriftverstaan, ontstaan er juist voor pastoraat en opvoeding meer mogelijkheden tot echt gesprek. Wie de Schrift afwijst of voor zijn zelfverstaan niet nodig heeft, heeft iets uit te leggen. Hoe komt de moderne mens dan aan zijn zelfverstaan? Wat zijn eigenlijk de bronnen van zijn zelfvertrouwen? Is het gebaseerd op gevoelens, indrukken, wensen of trauma's? Hoe zeker is dat? Juist als het gesprek over moderne vragen op dat niveau gebracht kan worden, is er ruimte voor herderlijke zorg. Oprechte aandacht voor de zorgen, noden en kwalen kan dan samen opgaan met het wijzen van de Weg. ♦

► wordt vervolgd

Mogelijkheden voor gesprek

Studie secretariaat Schriftgezag

De vorige keer is vanuit de gereformeerde belijdenis een weg gewezen voor het omgaan met de moderne vragen van onze tijd. De manier waarop mensen de Bijbel zien (Schriftverstaan) heeft altijd te maken met de manier waarop mensen over zichzelf denken (zelfverstaan).

Het doel van deze reeks is nu niet om al die moderne vraagstukken één voor één te analyseren, maar om het moderne ervan te ontmaskeren. Daarvoor moeten we doorvragen naar het Schriftverstaan en het zelfverstaan. Deze tweeslag opent de mogelijkheid tot het gesprek en maakt het mogelijk om de weg te vinden vanuit deze moderne cultuur terug naar de Heilige Schrift.

Leegte

Wanneer de vraag gesteld wordt waar de moderne mens zijn zelfverstaan op baseert, zal uit het antwoord blijken dat daar eigenlijk geen echte basis voor is. De moderne mens heeft wel een duidelijk beeld van zichzelf, maar hij heeft geen bronnen om dat beeld gezaghebbend te onderbouwen. Hij verwerpt de Schrift als bron van zelfkennis, maar heeft geen andere bronnen daarvoor in de plaats. Hij ziet zichzelf als een individu die het eigendom van zichzelf is: ik ben een weldenkende man of een doortastende vrouw, omdat ik mezelf zo zie. Ik ben homo of hetero, omdat ik mezelf zo beleef. We noemen dit zelfidentificatie. Achter deze moderne zelfidentificatie zit een

diepe leegte. Het is belangrijk om die leegte af te tasten.

Bevestiging

Nu kan iemand zeggen: voor christenen is dat moderne zelfverstaan inderdaad erg leeg, maar een seculier iemand ervaart die leegte toch helemaal niet? Veel mensen hebben de Bijbel gewoon niet nodig om te weten wie ze zijn. Toch wordt die leegte wel degelijk zichtbaar in onze samenleving, met name in de behoefte aan bevestiging. Mensen hebben vandaag een grote behoefte aan bevestiging van hun identiteit door de omgeving. Dit verlangen naar bevestiging is de drijvende kracht achter bijvoorbeeld het LHBTI-emanipatiestreven. Het is ook de drijvende kracht achter modern-christelijke opvattingen over LHBTI. Als iemand zonder God een eigen identiteit wil vormen, dan kan hij die identiteit maar moeilijk in eigen kracht vasthouden. Hij heeft dringend behoefte aan bevestiging van de omgeving. Daarom ervaren mensen het als een persoonlijke aanval als ze niet goed worden aangesproken, of niet inclusief genoeg benaderd worden, of niet worden bevestigd in

wie ze zelf denken dat ze zijn.

Dit is de reden dat de LHBTI-beweging niet zozeer inzet op een inhoudelijke discussie met argumenten, maar het liefst gebruik maakt van machtsmiddelen. Wie niet mee doet met het bevestigen van iemands zelfidentificatie, die moet zelf maar uitgesloten worden. Daarom is het zo belangrijk om hier niet vredelievend in mee te gaan. Iemand in een onbijbels zelfbeeld bevestigen is niet alleen harteloos en liefdeloos, maar doet ook afbreuk aan de bouw van het Rijk van God.

Wegdrukken?

Maar moeten we ons gevoel over onszelf dan maar wegdrukken? Als een vrouw zich geroepen voelt tot predikant, moet ze dat dan maar negeren? Moet iemand die anders geaard is, zijn gevoelens maar onderdrukken?

Trouw zijn aan jezelf is dus in de eerste plaats trouw aan God en Zijn Woord zijn.

Dit zijn intense vragen die om pastorale wijsheid vragen. Vanuit de sleutels van zelfverstaan en Schriftverstaan kan aan de behandeling van deze vragen goed richting gegeven worden. Deze gevoelens moeten niet eerst weggedrukt worden, maar ze moeten eerst vanuit de Schrift worden uitgelegd. Wat betekenen ze eigenlijk? Wij zijn leugenachtig en onszelf niet toevertrouwd. Het is dus niet veilig om alleen ons eigen beperkte licht over onze gevoelens te laten

schijnen. Het licht van de alwetende God hebben we nodig. De Schrift werpt licht op de vraag wat ons willen, voelen en wensen betekent.

Daarnaast is het belangrijk om te erkennen dat onze kennis over onszelf altijd oppervlakkig is. Wij hebben maar schepselkennis van onszelf. We doorgronden onszelf niet. God daartegenover heeft Schepperkennis van ons. Hij kent Zijn schepping door en door. David kon daarom zeggen: 'Gij doorgrondt en kent mij' (Ps. 139:1). Ieder mens moet dus bereid zijn de kennis over zichzelf op grond van Gods Woord te laten corrigeren. Wat wij wensen, willen en voelen is nog niet hetzelfde als wie of wat we zijn volgens de alwetende God.

Toegepast op de genoemde voorbeelden: een vrouw die verlangt naar het predikantschap en dat interpreteert als roeping van God, heeft de Schrift niet aan haar kant. Dit roepingsbesef is slechts een uiting van hoe ze zichzelf verstaat. Dit kan toch geen basis zijn om dit belangrijke werk op zich te nemen? Iemand die anders geaard is en zijn gevoelens zo interpreteert dat hij ze moet opvolgen, handelt in strijd met de door God ingestelde scheppingsorde.

De Schrift leert ons dat de zonde doorgedrongen is op alle terreinen van ons bestaan. Ook op het vlak van de seksualiteit heeft het zijn ontwrichtende werk gedaan. Zonde is afwijking van Gods maatstaf. Hoe zou een christen nu kunnen verlangen naar verlossing van de zonde en tegelijk de zonde te vriend houden?

Trouw aan jezelf?

Vandaag de dag zijn veel mensen bang om niet authentiek te zijn en ontrouw te zijn aan zichzelf. Je moet toch trouw zijn aan jezelf? Jazeker, maar in moderne zin betekent dat: trouw zijn aan wie je zelf denkt dat je bent. Is je zelfkennis verkeerd, dan ben je dus ook niet echt trouw aan jezelf. Christus ging de weg die volgens de moderniteit als ondergang

en verlies beschouwd moet worden. Maar Hij was trouw aan Wie Hij werkelijk was.

Het lijkt misschien ondergang en verlies als je je eigen gevoelens niet navolgt, maar juist dan moet de vraag gesteld worden: hoe zwaar weegt nu het Voorbeeld van Christus? Trouw zijn aan jezelf is dus in de eerste plaats als schepsel trouw aan God en Zijn Woord zijn.

Zijn het nieuwe vragen?

Sommige christenen vinden deze moderne vragen zó nieuw, dat ze om een hele nieuwe benadering vragen. De kerk zou haar oude uitgangspunten voor de beantwoording van deze vragen niet kunnen gebruiken. De gereformeerde belijdenis zou zwijgen over deze moderne vragen. Is dat zo?

Vanuit de nauwe verbinding van zelfverstaan en Schriftverstaan blijkt dat de vorm waarin de moderne vragen zich voordoen wel nieuw is, maar dat ze hun oorsprong hebben in veel oudere ontwikkelingen in de kerkgeschiedenis. Sinds de opkomst van de Verlichting voelt de westerse mens zich steeds minder schuldig

en minder afhankelijk. Dit ontbrekende schuldbesef en het gevoel van onafhankelijkheid vormt de basis van moderne vragen rond seksualiteit, wetenschap en cultuur. De moderne vragen van vandaag zijn niet meer dan een radicale vorm van het verlichte denken. De wortels van dit verlichte denken zijn echter zo in strijd met het klassieke christendom, dat het in het belijden van de kerk allang is weerlegd. Zo is tijdens de Dordtse Synode beslist: God centraal, de mens op zijn plaats. Vandaag staat op een andere manier hetzelfde ter discussie.

Zeer ingrijpend

Hoe ingrijpend zijn deze moderne vragen voor de kerk van vandaag? Daarop is maar één antwoord: zeer ingrijpend. Het zelfverstaan van mensen staat op het spel. Het Schriftverstaan staat op het spel. Opnieuw is er de poging om de soevereine God in te wisselen voor de autonome mens in een soevereine cultuur. Zullen we trouw blijven aan de belijdenis? ♦

► wordt vervolgd

► De moderne mens ziet zichzelf als een individu die het eigendom is van zichzelf.

Zelfverstaan in het licht van Gods Woord

Studie secretariaat Schriftgezag

De vorige keer is aan de orde geweest dat ons zelfverstaan geijkt moet worden aan de Schrift. Wat we voelen, denken of willen is daarmee nog niet waar en bepaalt ook nog niet wie we behoren te zijn. Het licht van de Schrift is nodig. Maar hoe gaat dat nu in zijn werk? Er staat toch niet in de Schrift wie ik ben? Dat moet ik toch zelf ontdekken?

Dit is een belangrijke vraag waar veel over te zeggen zou zijn. Binnen het bestek van dit artikel moeten we ons beperken tot een beknopte bespreking.

Van belang is dat dit ijken altijd gebeurt in de ontmoeting met de sprekende God in Zijn Woord. Een mens neemt zijn door ervaring verkregen zelfkennis mee naar de Schrift. Daar laat hij zijn zelfkennis toetsen, bevestigen, corrigeren, vrijmaken en aanvullen.

Geschapene

In de Bijbel lezen we dat God de Schepper is en wij Zijn schepselen zijn (Ps. 95:6). Dit betekent dat wij van Hem afhankelijk zijn. Als we ons dus sterk en onafhankelijk voelen, moeten we ons gevoel laten corrigeren door het Woord. Alle sterkte die we hebben, is een gave van de Schepper.

De Schrift leert ons dat het leven een gave is van de Schepper (Hand. 17:25). Omdat het een gave van de

Schepper is, moeten we er verantwoord mee omgaan. God alleen bepaalt de duur van het leven. Als wij het gevoel hebben dat een leven niet meer zinvol is, mogen we ons door dat gevoel niet laten leiden. Wij kwamen ter wereld in de weg van seksualiteit en uit de Schrift blijkt ook dat God op deze wijze het menselijk geslacht in stand wil houden (Gen. 1:28). De Schrift leert ook dat God Zelf het huwelijk heeft ingesteld als de enige plaats voor de beleving van seksualiteit (Gen. 2:24). Wanneer een jonge man en een jonge vrouw verlangen om met elkaar te trouwen, is dat volgens de Schrift iets goeds.

Gevallene

De Schrift leert ons daarnaast dat we sinds de zondeval zondaar zijn. Mensen zijn van zichzelf dood door de misdaden en de zonden (Ef. 2:1). Ons verstand is verduisterd (Ef. 4:18) en wij zijn vervreemd van God (Kol. 1:21). De gedachten van het hart zijn van nature zondig (Gen. 8:21).

Niemand zoekt uit zichzelf naar God, allen zijn afgeweken (Rom. 3:11-12). Vanaf onze ontvangenis liggen wij in de zonde (Ps. 51:7). Wanneer we dus onze ingevingen, gevoelens en gedachten als uitgangspunt nemen, lopen we groot gevaar. Als iemand verzoening door voldoening een onaanvaardbaar idee vindt, is het daarmee nog niet onaanvaardbaar. De Schrift leert ons juist dat dergelijke gedachten een uiting van vijandschap zijn (1 Kor. 2:14).

Dankzij de komst van Christus is er verlossing voor al degenen die in Hem geloven. Het lichaam wordt dan een tempel van de Heilige Geest (1 Kor. 3:16) en dwars door alle beproevingen heen wordt het innerlijk van Gods kinderen van dag tot dag vernieuwd (2 Kor. 4:16). Het lijden van Gods kinderen kan onbegrijpelijk voelen, maar de Schrift leert dat God altijd goed is.

Bijbels perspectief

De Bijbel leert ons dat wij op reis zijn en hier geen blijvende stad hebben. Daarom moeten wij alle tijdelijke dingen bezitten alsof we ze niet bezitten (1 Kor. 7:29-31). Dit geldt zelfs voor het huwelijk. Het huwelijk is een afschaduw van de band tussen Christus en Zijn gemeente. Als het Koninkrijk ten volle gekomen zal zijn, zal deze schaduw verdwijnen (Matth. 22:30; Luk. 20:35, 36). Dit corrigeert de gedachte dat je buiten het huwelijk je bestemming misloopt en richt tegelijk het huwelijk op het grote einddoel. Deze voorbeelden verwijzen naar een overbekend principe in het christelijke leven. Mensen moeten zich niet laten leiden door hun eigen gedachten, wensen en gevoelens, maar door Gods Woord. Tegelijk is het verschil tussen dit principe en de moderne manier van omgaan met homoseksualiteit en transgenderisme levensgroot. Terwijl in de moderne cultuur gezegd wordt dat je je diepste gevoelens en je ware zelf moet navolgen, draait het in het christelijke leven juist om gehoorzaamheid en zelfverloochening. In de ontmoeting met God kan

Het licht van Gods Woord moet schijnen over al onze gevoelens, wensen en verlangens.

geen enkel gevoel, gedachte of overtuiging onbespreekbaar zijn. Het licht van Gods Woord moet schijnen over al onze gevoelens, wensen en verlangens.

De thematiek van homoseksualiteit en transgenderisme is ingrijpend, zeker ook voor de betrokken personen. Maar het is nog meer ingrijpend als we de eer van mensen liever hebben dan de eer van God en daarom het principe van het christelijke leven maar aanpassen. Het geduld in de moderne cultuur met de Bijbelse visie op seksualiteit neemt af, maar voor ons is het van belang om te zien dat die Bijbelse visie helemaal verweven is met de Bijbelse boodschap over God, mens, zonde en genade. Hier is geen ruimte voor meebewegen. Sommige moderne christenen proberen aan deze klem te ontkomen door te zeggen dat onze gevoelens en onze beleving zo uniek zijn dat de

Bijbel er niet over spreekt. Daarmee verraadt men het eigen zelfverstaan. Het gaat er echter niet om dat onze gevoelens precies zo in de Bijbel staan, maar het is juist zo dat het Bijbelse perspectief ons laat zien wat onze gevoelens en verlangens waard zijn. Wie zich aan dat perspectief wil onttrekken, beweegt zich bij de Schrift vandaan.

Terugblik

We ronden deze serie af. Er is grote nadruk gelegd op het feit dat het Schriftverstaan en het zelfverstaan alles met elkaar te maken hebben. Wie zichzelf vertrouwt, heeft geen Bijbel als gids nodig. Hij vindt zelf de weg wel. Maar wie zichzelf niet vertrouwt en de weg naar het Vaderhuis niet vinden kan, die verlangt naar de leiding van Gods Woord. In de gereformeerde belijdenis leidt deze verbinding tot de overtuiging dat het

zelfverstaan dienstbaar is aan het Schriftverstaan. Bij de moderne mens leidt het juist tot afwijzing of verdraaiing van de Schrift.

Deze verbinding tussen Schriftverstaan en zelfverstaan helpt om moderne vragen te duiden en te bevragen. Verder maakt het duidelijk dat ook het gesprek over moderne vragen een gesprek tussen zondaren is. De neiging kan bestaan om de moderne vragen als belachelijk af te doen. Nu is de zonde ook inderdaad 'belachelijk' in de zin van Psalm 2 vers 4, maar dat geldt dan wel van alle zonden. Vanuit de verbinding tussen Schriftverstaan en zelfverstaan staan de moderne en de klassieke mens beiden als zondaren voor God. Daarnaast geeft dit inzicht ook richting aan het gesprek over moderne vragen. Welke gronden heeft iemand voor zijn eigen zelfbeeld? Kan hij die gezaghebbend onderbouwen?

Vooruitblik

Hoe moeten we nu met de gevonden inzichten verder? Het antwoord is eenvoudig: toepassen. De boodschap van deze serie artikelen aan ambtsdragers, leerkrachten en opvoeders is: pas de inzichten toe in de eigen omgeving. Toepassen betekent in veel gevallen ook uitproberen. Soms mislukken zulke pogingen, maar ze zijn het waard. Naast toepassen op anderen, moeten we de gevonden inzichten het allermeest op onszelf toepassen.

Het slot van deze serie is een goede gelegenheid om de vraag te stellen: voelt u diep in uw hart uzelf als verdwaald in het doolhof van de zonde en bent u overtuigd van de noodzaak van Gods Woord? Bent u bereid u te laten leiden door de Schriften, ook als het dwars tegen uw wensen en verlangens ingaat?

Ter aanmoediging en bemoediging mag het woord van Christus dienen: 'En zalig is hij, die aan Mij niet zal geërgerd worden' (Matth. 11:6). ♦

► Zijn we bereid ons te laten leiden door de Schriften, ook als het dwars tegen onze wensen en verlangens ingaat?

► slot